

MỘT SỐ NGUYÊN TẮC TRONG DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG HIỆN NAY

Nguyễn Quang Thuận

Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2

Email: nguyenquangthuan@hpu2.edu.vn

Article history

Received: 12/8/2021

Accepted: 06/9/2021

Published: 20/10/2021

Keywords

Principles, teaching, civic education, competence, competence development

ABSTRACT

In the 2006 General Education Program, secondary Civics Education plays a key role in helping students form and develop citizens' consciousness and behavior through the lessons. This is a subject program built in the direction of content approach, so the development of students' competence in teaching this subject has not been focused. The article summarizes the current situation of teaching Civics Education at high schools according to the General Education Program in 2006, orientations to develop students' competence in teaching this subject according to the General Education Program of Civics Education in 2018; on that basis, propose a number of principles to ensure in teaching this subject in the direction of competence development for students in order to improve the educational effectiveness of the subject. Ensuring these principles is a necessary "stepping stone" for teachers to be ready to effectively implement the General Education program in 2018, meeting the requirements of fundamental and comprehensive innovation in education and training.

1. Mở đầu

Trong Chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) năm 2006 (Bộ GD-ĐT, 2006), Giáo dục công dân (GDCD) cấp THPT là môn học giữ vai trò chủ đạo trong việc giúp HS hình thành, phát triển ý thức và hành vi của người công dân thông qua các chủ đề, bài học về Triết học, Đạo đức học, Kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Pháp luật, một số chính sách cơ bản của Nhà nước Việt Nam. Từ khi Chương trình GDPT năm 2018 (Bộ GD-ĐT, 2018a) được ban hành, việc dạy học (DH) chương trình môn GDCD năm 2006 ở cấp THPT theo định hướng phát triển năng lực (NL) học sinh (HS) ở Chương trình GDPT môn GDCD năm 2018 (Bộ GD-ĐT, 2018b) đã được các cấp quản lý giáo dục đặt ra và thực hiện ở trường THPT. Tuy nhiên, việc DH muốn thành công thì đòi hỏi giáo viên (GV) bộ môn phải đảm bảo được một số nguyên tắc DH cơ bản để giờ dạy vừa đảm bảo đạt được các mục tiêu DH của chương trình GDCD cấp THPT năm 2006, vừa góp phần hình thành, phát triển được NL của HS theo Chương trình GDCD năm 2018.

Bài báo khái quát thực trạng DH môn GDCD ở trường THPT theo Chương trình GDPT năm 2006, định hướng phát triển năng lực học sinh trong dạy học môn học này theo chương trình môn GDCD năm 2018; trên cơ sở đó, đề xuất một số nguyên tắc cần đảm bảo trong DH môn GDCD của Chương trình GDPT năm 2006 theo định hướng phát triển năng lực cho HS nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục của môn học trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT hiện nay.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Khái quát về tình hình dạy học môn Giáo dục công dân cấp trung học phổ thông theo Chương trình giáo dục phổ thông năm 2006

Chương trình GDCD cấp THPT năm 2006 được ban hành theo Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05/5/2006. Đây là chương trình môn học được xây dựng theo hướng tiếp cận nội dung. Trung tâm của hướng tiếp cận chương trình này là chú trọng cung cấp kiến thức cho HS với những câu hỏi: *GV dạy nội dung gì? HS được học nội dung gì? Có bao nhiêu lượng kiến thức được truyền tải cho HS?* Bởi vậy, trong chương trình môn GDCD cấp THPT năm 2006 cũng quy định cụ thể những chuẩn về kiến thức, kỹ năng mà HS cần phải đạt được khi học tập bộ môn này (Bộ GD-ĐT, 2016). Những chuẩn này được cụ thể hóa thành các mục tiêu DH đối với HS về kiến thức, kỹ năng, thái độ như sau:

- *Về kiến thức*: Cung cấp cho HS những hiểu biết ban đầu về thế giới quan duy vật và phương pháp luận biện chứng; hiểu giá trị đạo đức, pháp luật cơ bản của con người Việt Nam trong giai đoạn hiện nay; biết được bản chất của Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; vai trò của Nhà nước trong việc đảm bảo thực hiện pháp luật, hoạch định chính sách và quản lý kinh tế; hiểu đường lối quan điểm của Đảng; các chính sách quan trọng của Nhà nước về xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong giai đoạn hiện nay; hiểu trách nhiệm của công dân trong việc thực hiện đường lối quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước.

- *Về kĩ năng*: Trên cơ sở những kiến thức được cung cấp, HS biết vận dụng những kiến thức đó vào phân tích, đánh giá các hiện tượng, các sự kiện, các vấn đề trong thực tiễn cuộc sống phù hợp với lứa tuổi; biết lựa chọn và thực hiện các hành vi ứng xử phù hợp với các giá trị xã hội; biết bảo vệ cái tốt; đấu tranh, phê phán với các hành vi hiện tượng tiêu cực trong cuộc sống phù hợp với khả năng bản thân.

- *Về thái độ*: HS biết yêu cái tốt, cái đúng, cái đẹp; không đồng tình với các hành vi, việc làm tiêu cực, biết yêu quê hương đất nước, biết trân trọng phát huy các giá trị truyền thống của dân tộc; tin tưởng vào đường lối, chủ trương của Đảng, tôn trọng, tuân theo các chính sách, pháp luật của Nhà nước và các quy định của cộng đồng, có ước mơ và mục đích sống cao đẹp.

Mặc dù mục tiêu DH môn GDCD được xác định bao gồm cả về kiến thức, kĩ năng, thái độ, nhưng trong thực tế, mục tiêu DH chủ yếu tập trung vào mục tiêu về kiến thức. Điều này bắt nguồn từ nhiều nguyên nhân, trong đó chủ yếu là do nội dung kiểm tra, thi tập trung vào việc đánh giá kiến thức của HS. Vì vậy, hình thức tổ chức DH chủ đạo của môn GDCD là hình thức lên lớp (rất thuận lợi cho việc truyền tải lượng kiến thức lớn cho tập thể HS trong thời gian ngắn). Các phương pháp DH môn GDCD được GV sử dụng chủ yếu là phương pháp thuyết trình - đây là phương pháp thuận lợi cho việc truyền đạt kiến thức cho HS. Bên cạnh đó, GV cũng có kết hợp với một số phương pháp DH khác ở mức khá hạn chế như phương pháp đàm thoại, phương pháp trực quan, thảo luận nhóm,...

Hoạt động DH môn GDCD cấp THPT theo Chương trình GDPT năm 2006 trong những năm gần đây đã được thực hiện theo hướng tích cực hóa hoạt động học tập của HS theo những văn bản như Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH về việc hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn về đổi mới phương pháp DH và kiểm tra, đánh giá; tổ chức và quản lý các hoạt động chuyên môn của trường trung học/trung tâm giáo dục thường xuyên qua mạng (Bộ GD-ĐT, 2014) và gần đây nhất là Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH về việc *xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường* (Bộ GD-ĐT, 2020). Tuy nhiên, nhìn chung trong những năm gần đây, hoạt động DH môn GDCD vẫn dựa trên các nguyên tắc DH cơ bản của môn GDCD theo hướng tiếp cận nội dung, chú trọng vào việc trang bị kiến thức cho HS, đó là: nguyên tắc tính khoa học, nguyên tắc tính đáng, nguyên tắc tính thực tiễn và nguyên tắc tính vừa sức. Theo đó, việc đề ra các nguyên tắc DH nhằm hình thành, phát triển NL cho HS chưa được quan tâm đúng mức. Vì vậy, để đáp ứng được yêu cầu của việc DH nội dung môn GDCD trong chương trình năm 2006 theo hướng phát triển NL của HS đòi hỏi bên cạnh việc vẫn cần phải đảm bảo các nguyên tắc DH nêu trên thì GV cần phải đảm bảo thêm một số nguyên tắc DH môn GDCD theo định hướng phát triển NL của HS.

2.2. Định hướng phát triển năng lực học sinh trong dạy học môn Giáo dục công dân theo chương trình môn Giáo dục công dân năm 2018

Trong Chương trình GDPT năm 2018, NL của HS được xác định “là thuộc tính cá nhân được hình thành, phát triển nhờ tố chất sẵn có và quá trình học tập, rèn luyện, cho phép con người huy động tổng hợp các kiến thức, kĩ năng và các thuộc tính cá nhân khác như hứng thú, niềm tin, ý chí,... thực hiện thành công một loại hoạt động nhất định, đạt kết quả mong muốn trong những điều kiện cụ thể” (Bộ GD-ĐT, 2018). Trong đó, NL của HS được xác định bao gồm những NL cốt lõi:

Thứ nhất, những NL chung được hình thành, phát triển thông qua tất cả các môn học và hoạt động giáo dục: *NL tự chủ và tự học, NL giao tiếp và hợp tác, NL giải quyết vấn đề và sáng tạo.*

Thứ hai, những NL đặc thù được hình thành, phát triển chủ yếu thông qua một số môn học và hoạt động giáo dục nhất định: *NL ngôn ngữ, NL tính toán, NL khoa học, NL công nghệ, NL tin học, NL thẩm mỹ, NL thể chất.*

Bên cạnh việc hình thành, phát triển các NL cốt lõi, Chương trình GDPT 2018 còn góp phần phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu của HS.

Môn GDCD trong Chương trình GDPT 2018 có mục tiêu chung là góp phần hình thành, phát triển ở học sinh các phẩm chất chủ yếu: *yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực và trách nhiệm*; các NL của người công dân Việt Nam, đặc biệt là *NL điều chỉnh hành vi, NL phát triển bản thân, NL tìm hiểu và tham gia hoạt động KT-XH* nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển của cá nhân và yêu cầu của sự nghiệp xây dựng nhà nước pháp quyền và nền kinh tế thị

trường định hướng xã hội chủ nghĩa trong bối cảnh toàn cầu hoá và Cách mạng công nghiệp 4.0 (Bộ GD-ĐT, 2018). Trong đó, các NL đặc thù của môn học này được biểu hiện với các NL thành tố (các tiêu chí) sau:

Bảng 1. NL thành tố của NL đặc thù môn GD CD năm 2018

NL đặc thù của môn GD CD	NL thành tố (tiêu chí)
NL điều chỉnh hành vi	Nhận thức chuẩn mực hành vi
	Đánh giá hành vi của bản thân và người khác
	Điều chỉnh hành vi
NL phát triển bản thân	Tự nhận thức bản thân
	Lập kế hoạch phát triển bản thân
	Thực hiện kế hoạch phát triển bản thân
NL tìm hiểu và tham gia hoạt động KT-XH	Tìm hiểu các hiện tượng KT-XH
	Tham gia hoạt động KT-XH

Cấu trúc nội dung Chương trình GDPT môn GD CD năm 2018 bao gồm 4 mạch nội dung chính: *Giáo dục đạo đức, giáo dục kỹ năng sống* (là nội dung giáo dục chủ yếu ở cấp tiểu học và THCS), *giáo dục kinh tế, giáo dục pháp luật* (là nội dung giáo dục chủ yếu ở cấp THPT) (Bộ GD-ĐT, 2018). Mỗi một mạch nội dung này được cấu trúc thành các chủ đề học tập và thường được lựa chọn, xây dựng có tính liên mạch, liên thông cho các cấp học và các lớp trong cùng một cấp học. Chương trình GDPT môn GD CD năm 2018 không quy định nội dung chi tiết của các chủ đề mà chỉ quy định về yêu cầu cần đạt (biểu hiện cụ thể của các phẩm chất, NL).

Đề HS có thể đạt được các yêu cầu cần đạt về NL trong DH môn GD CD theo chương trình GDPT năm 2018, đòi hỏi trong quá trình DH bộ môn này, GV cần phải sử dụng đa dạng, linh hoạt các hình thức tổ chức DH và phương pháp DH phù hợp với sự hình thành, phát triển về NL của HS. Trong đó, điều quan trọng nhất là chú trọng tổ chức, hướng dẫn các hoạt động học tập cho HS để HS khám phá, phân tích, khai thác thông tin, xử lý các tình huống trong thực tiễn. Thông qua các hoạt động học tập này, HS có cơ hội được bộc lộ những hiểu biết, vận dụng những kỹ năng và thể hiện được thái độ, sự nhìn nhận, đánh giá của mình về các hiện tượng đạo đức, kinh tế, pháp luật, ... Đây cũng chính là con đường để hình thành, phát triển những NL chung, NL đặc thù của bộ môn cho HS trong quá trình DH môn GD CD 2018.

2.3. Đề xuất một số nguyên tắc cơ bản trong dạy học môn Giáo dục công dân theo định hướng phát triển năng lực học sinh ở trường trung học phổ thông

Trên cơ sở khái quát về tình hình DH môn GD CD theo Chương trình GDPT năm 2006 và những định hướng phát triển NL HS trong Chương trình GDPT môn GD CD năm 2018, có thể thấy, muốn hình thành, phát triển được NL cho HS cấp THPT trong quá trình DH môn GD CD theo Chương trình GDPT năm 2006, GV cần phải đảm bảo một số nguyên tắc DH phù hợp với định hướng phát triển NL của HS. Cụ thể là:

2.3.1. Đảm bảo mục tiêu bài học

Từ khi chương trình GDPT môn GD CD được thực hiện (Bộ GD-ĐT, 2006) cho đến trước khi Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH được ban hành thì mục tiêu DH của bài học môn GD CD được xác định dựa vào chuẩn kiến thức, kỹ năng môn GD CD và cụ thể hóa thành các mục tiêu về kiến thức, kỹ năng, thái độ. Cách xác định mục tiêu này có ưu thế trong việc giúp GV xác định mức độ kiến thức (nhận biết, thông hiểu), kỹ năng (nhận xét, đánh giá, vận dụng), thái độ (đồng tình/không đồng tình, ủng hộ/phê phán,...) mà HS cần đạt được sau khi học xong tiết học/bài học.

Hiện nay, theo hướng dẫn của Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH, việc xác định mục tiêu của bài học (kế hoạch bài dạy/giáo án) có sự thay đổi, cụ thể:

- *Về kiến thức*: GV cần nêu cụ thể nội dung kiến thức HS cần học trong bài theo yêu cầu cần đạt của nội dung giáo dục/chủ đề tương ứng trong chương trình môn học/ hoạt động giáo dục (Bộ GD-ĐT, 2020). Với mục tiêu này, GV cần xác định rõ mức độ HS đạt được về mặt kiến thức trong bài học với những động từ mô tả như: *nêu được, trình bày được, giải thích được, ...* với những nội dung kiến thức trong bài học.

- *Về NL*: GV cần nêu cụ thể yêu cầu HS làm được gì (biểu hiện cụ thể NL chung và NL đặc thù môn học cần phát triển) trong hoạt động để chiếm lĩnh và vận dụng kiến thức theo yêu cầu cần đạt của chương trình môn học/ hoạt động giáo dục (Bộ GD-ĐT, 2020). Với mục tiêu này, GV cần mô tả cụ thể mức độ HS đạt được về NL chung (*NL tự chủ và tự học, NL giao tiếp và hợp tác, NL giải quyết vấn đề và sáng tạo*) và NL đặc thù của môn GD CD (*NL điều chỉnh hành vi, NL phát triển bản thân, NL tìm hiểu và tham gia hoạt động KT-XH*). Trong đó, GV cần chú trọng mô tả mức độ HS làm/ thực hiện được những việc làm với các động từ thể hiện NL chung hoặc NL đặc thù như: *điều chỉnh được, nhận thức được, thực hiện được, tổ chức được, tham gia được, ...*

- Về phẩm chất: GV cần nêu cụ thể về hành vi, thái độ (biểu hiện cụ thể của phẩm chất cần phát triển gắn liền với nội dung bài dạy) của HS trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ học tập và vận dụng kiến thức vào cuộc sống (Bộ GD-ĐT, 2020). Với mục tiêu này, GV cũng cần chú trọng mô tả mức độ HS thể hiện hành vi, thái độ của mình thông qua những việc làm cụ thể thể hiện các phẩm chất chủ yếu như: *yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm*.

2.3.2. Kết hợp sử dụng đa dạng, linh hoạt các hình thức tổ chức dạy học

Trong các nhà trường THPT hiện nay, hình thức tổ chức DH chủ đạo trong DH môn GDCD là hình thức lên lớp. Đây là hình thức tổ chức DH tập thể, giúp cho GV có thể thuận lợi truyền thụ lượng kiến thức lớn cho một tập thể HS có sự tương đồng về đặc điểm tâm - sinh lí và trình độ nhận thức trong một thời gian tương đối ngắn (1 tiết/1 tuần; 45 phút/1 tiết).

Chương trình GDPT môn GDCD năm 2018 đã đưa ra định hướng về hình thức tổ chức DH môn GDCD theo phát triển phẩm chất, NL của HS như sau: “Kết hợp các hình thức DH theo hướng linh hoạt, phù hợp, hiệu quả; DH theo lớp, theo nhóm và cá nhân; DH ở trong lớp và ngoài lớp, ngoài khuôn viên nhà trường; tăng cường thực hành, rèn luyện kĩ năng trong các tình huống cụ thể của đời sống” (Bộ GD-ĐT, 2018b, tr 53).

Ví dụ: Trong bối cảnh dịch Covid-19 đang diễn ra phức tạp, các nhà trường hiện nay có thể sử dụng kết hợp hình thức DH trực tiếp trên lớp với DH trực tuyến thông qua hệ thống quản lí học tập trực tuyến (LMS); sử dụng các phần mềm DH trực tuyến như Meet Google, Zoom, ... Nếu HS không thể đến trường thì các nhà trường có thể chuyển tất cả các hoạt động DH trực tiếp sang DH trực tuyến để đảm bảo thực hiện hoàn thành kế hoạch giáo dục của nhà trường và đạt được các mục tiêu trong quá trình DH.

2.3.3. Chú trọng tổ chức hoạt động học tập cho HS

Nguyên tắc này được hiểu là “chú trọng tổ chức, hướng dẫn cho HS hoạt động phân tích, khai thác các thông tin, xử lí các tình huống thực tiễn, các trường hợp điển hình. Tăng cường sử dụng các tình huống, sự việc, vấn đề, hiện tượng của thực tế cuộc sống xung quanh, gần gũi với đời sống HS để việc phân tích, đối chiếu, minh họa vừa có sức hấp dẫn, vừa nhẹ nhàng, hiệu quả” (Trần Thị Mai Phương, 2020).

Trong quá trình DH theo định hướng phát triển NL cho HS, việc tổ chức các hoạt động học tập giữ vai trò quyết định đối với việc hình thành và phát triển NL của HS bởi NL chỉ có thể được hình thành, phát triển trong quá trình HS tham gia các hoạt động học tập và thông qua các hoạt động học tập. GV có thể tổ chức hoạt động học tập của HS theo các chuỗi hoạt động được hướng dẫn trong Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH và gần nhất là Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH theo các hoạt động cơ bản: *Mở đầu - Hình thành kiến thức mới - Luyện tập - Vận dụng*.

Để hình thành và phát triển được những NL cho HS trong quá trình DH môn GDCD, trước tiên, GV cần phải căn cứ vào mục tiêu phát triển NL cho HS thông qua bài học là gì rồi sau đó lựa chọn hình thức tổ chức DH, phương pháp DH, kĩ thuật DH phù hợp để hình thành, phát triển NL cho HS.

Ví dụ: Khi GV xác định mục tiêu về NL đối với HS ở bài 5, GDCD lớp 11 (*Cung - cầu trong sản xuất và lưu thông hàng hóa*) là *NL tự chủ và tự học, NL giao tiếp và hợp tác* (NL chung), *NL tìm hiểu và tham gia các hoạt động KT-XH* (NL đặc thù của môn GDCD), để đạt được mục tiêu này, GV có thể sử dụng mô hình lớp học đảo ngược kết hợp với phương pháp vấn đáp, thực hành. Cụ thể, GV sẽ yêu cầu HS nghiên cứu nội dung lí thuyết trong bài giảng điện tử mà GV cung cấp cho HS khi đến lớp. Khi đến lớp, GV sẽ tổ chức HS thảo luận những vấn đề như: *Nội dung của quan hệ cung - cầu là gì? Cung - cầu tác động lẫn nhau như thế nào? Cung - cầu ảnh hưởng đến giá cả thị trường như thế nào? Giá cả thị trường ảnh hưởng đến cung - cầu ra sao?* Đồng thời, GV tổ chức cho HS vận dụng quan hệ cung cầu để bước đầu thực hành giải quyết một số tình huống về kinh tế dưới vai trò là người sản xuất, kinh doanh và người tiêu dùng. Thông qua hình thức tổ chức DH và các phương pháp DH này, GV có thể góp phần hình thành, phát triển NL tự học và NL tìm hiểu và tham gia hoạt động KT-XH cho HS.

2.3.4. Kiểm tra, đánh giá gắn với việc phát triển năng lực của học sinh

Trong quá trình DH, tuy kiểm tra, đánh giá là khâu cuối cùng nhưng lại giữ vai trò rất quan trọng bởi nó sẽ đưa ra những thông tin phản hồi về kết quả giảng dạy của GV và học tập của HS. Đối với quá trình DH môn GDCD hiện nay nói chung và quá trình DH ở các cấp nói chung, kiểm tra, đánh giá là yếu tố chủ yếu quyết định về nội dung và phương pháp DH. Vì vậy, để đảm bảo việc thực hiện DH môn GDCD theo định hướng phát triển NL HS được diễn ra một cách thường xuyên, ổn định, bền vững đòi hỏi việc kiểm tra, đánh giá trong quá trình DH bộ môn cũng phải gắn với việc phát triển NL của HS. Theo đó, “về bản chất, đánh giá NL cũng phải thông qua đánh giá khả năng vận dụng kiến thức và kĩ năng thực hiện nhiệm vụ của HS” (Lê Đình Trung và Phan Thị Thanh Hội, 2018, tr 69). Để thực hiện được điều này, GV cần phải đảm bảo các yêu cầu sau:

Tăng cường hình thức đánh giá thường xuyên (đánh giá quá trình) bởi NL của HS chỉ có thể hình thành, phát triển được dần dần trong một quá trình chứ không phải thông qua chỉ một tiết dạy hoặc hoạt động học.

Sử dụng đa dạng các phương pháp kiểm tra, đánh giá như hỏi - đáp, quan sát, đánh giá qua hồ sơ học tập, đánh giá qua sản phẩm của HS để có thể thu thập được những minh chứng về mức độ hình thành, phát triển NL của HS (HS đã làm được gì? Làm được như thế nào?).

Chú trọng xây dựng và sử dụng bộ công cụ để kiểm tra, đánh giá NL của HS tương ứng với các phương pháp kiểm tra, đánh giá được sử dụng.

Ví dụ: Với phương pháp hỏi - đáp, GV cần xây dựng công cụ tương ứng là câu hỏi; Với phương pháp quan sát thì GV cần ghi chép các sự kiện thường nhật, thang đo, bảng kiểm,...

3. Kết luận

Trong quá trình DH môn GDCD ở trường THPT, việc đảm bảo các nguyên tắc DH giữ vai trò hết sức quan trọng, giúp GV bộ môn thực hiện thành công nhiệm vụ giảng dạy của mình; trên cơ sở đó, đảm bảo môn học GDCD thực sự giữ vai trò chủ đạo trong việc giúp HS hình thành, phát triển ý thức và hành vi của công dân.

Để có thể hình thành, phát triển được những NL cốt lõi ở HS trong quá trình DH môn GDCD của chương trình GDPT năm 2006, GV cần tiếp tục đảm bảo các nguyên tắc DH cơ bản của bộ môn là nguyên tắc tính khoa học, nguyên tắc tính đảng, nguyên tắc tính thực tiễn và nguyên tắc tính vừa sức. Bên cạnh đó, GV cần phải đảm bảo các nguyên tắc khác để phù hợp với sự hình thành, phát triển về NL của HS gắn liền với việc xác định mục tiêu hình thành, phát triển NL của HS; tổ chức hoạt động học tập cho HS và kiểm tra, đánh giá về mức độ hình thành, phát triển NL của HS. Việc đảm bảo các nguyên tắc này là bước đệm cần thiết để GV bộ môn sẵn sàng thực hiện hiệu quả Chương trình GDPT năm 2018, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT ở nước ta hiện nay.

Lời cảm ơn: Tác giả xin trân trọng cảm ơn sự tài trợ của Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 cho đề tài “Dạy học pháp luật trong môn Giáo dục công dân theo định hướng phát triển năng lực điều chỉnh hành vi cho học sinh ở trường trung học phổ thông hiện nay”, mã số: C.2019-18-04.

Tài liệu tham khảo

- Bộ GD-ĐT (2006). *Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05/5/2016 ban hành Chương trình Giáo dục phổ thông*.
- Bộ GD-ĐT (2014). *Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 về việc hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn về đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá; tổ chức và quản lý các hoạt động chuyên môn của trường trung học/trung tâm giáo dục thường xuyên qua mạng*.
- Bộ GD-ĐT (2016). *Giáo dục công dân 10*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Bộ GD-ĐT (2016). *Giáo dục công dân 11*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Bộ GD-ĐT (2016). *Giáo dục công dân 12*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Bộ GD-ĐT (2018a). *Chương trình Giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể* (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT/BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng GD-ĐT).
- Bộ GD-ĐT (2018b). *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân* (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT/BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng GD-ĐT).
- Bộ GD-ĐT (2020). *Công văn 5512/BGDĐT-GDTrH ngày 18/12/2020 về việc xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường*.
- Lê Đình Trung (chủ biên), Phan Thị Thanh Hội (2018). *Dạy học theo định hướng hình thành và phát triển năng lực người học ở trường phổ thông*. NXB Đại học Sư phạm.
- Trần Thị Mai Phương (2020). Một số yêu cầu đối với giáo viên Giáo dục công dân trung học phổ thông trong bối cảnh hiện nay. *Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt kì 1 tháng 5*, 221-224.